

Аритон Поповски — Коста Пеев (Скопје)

ЗА НЕКОИ АСПЕКТИ НА ОДНОСОТ ПОМЕЃУ МАКЕДОНСКАТА
ТОПЕНИМИЈА И СТОЧАРСКО-ЗЕМЈОДЕЛСКАТА
ТЕРМИНОЛОГИЈА*

0.1. Во топономастичкиот фонд од македонското јазично подрачје забележливо е присуството на микротопоними изведени од сточарско-земјоделската терминологија. Ова лесно се објаснува ако се земе предвид дека сточарството и земјоделството до неодамна беа основни стопански гранки не само за селското, туку и за голем дел од градското население. Историските корени на овие дејности водат дури во прасловенскиот период.

Во овој прилог особено се задржуваме врз некои од називите на површини и објекти.

1.0. *Називи на сточарски и земјоделски површини*

1.1. *Зимовник*. — Во РМЈ зборот е даден со значењето 'ниско место на завет кај што презимува стоката', а со исто значење (2) и *зимовиштие*. Називите со ова значење не се познати на западната македонска територија. Топоними се среќаваат исто така на другата територија: *Зимњак* (Кумановско), *Зимоњак* (Пробиштипско), *Зимовнак* (Кочанско), *Зимовнико*, *Зимнико* (Мариово), *Зимнако* (Леринско), *Зимник* (Титоввешско).

Формално може да има совпаѓање. Во Порече и Делчевско ап. *зимјак* означува 'вид круша што зрее доцна', па тоа се одразува и во микротопонимијата: *Зимјаџи*, *Зимјаџиште*, особено каде што имало вакви називи, таму имало и пасишта, пак кај иследувачите може да внесе дезориентација.

1.2. *Кршла* (тур. *kişlak*). — Во РМЈ називот е даден како сточарски термин со значење што го има и *мангра*. На македонската јазична тери-

* За оваа цел се користени картотеките на дијалектолошкото, ономастичкото и лексикографското одделение при Институтот за македонски јазик; кратенката РМЈ — Речник на македонскиот јазик, Скопје 1962—1966 г.

торија називот *крила* (*кшила*, *кашла*) покомпактно се јавува во североисточните говори, на помал дел во западните, а изолирано се среќава во одделни населби со значењето: 'зимско пасиште за овци'. Топонимите укажуваат како на употребата на терминот и неговото значење, така и на територијата. Во западна Македонија не се забележани микротопоними: *Крила* (Кочанско, Тиквеш), *Крилаиџа* (Малеш, Радовишко, Кочанско).

1.3. *Лаз*. — Апелативот *лаз* 'нива добиена со сечење, чистење на шумата' се јавува само во некои пунктови од западномакедонските говори (Ржаново — Струшко и Лешница — Кичевско), а сосема изолирано, во с. Радожда (Струшко) го забележивме и глаголот *лазей*. Меѓутоа, на односниов терен среќаваме не само голем број топоними, туку и едно богатство од зборообразувачки разновидности: *Лаз* (Тетовско, Гостиварско), *Лазина* (Крушевско), *Лазиница* (Гостиварско), *Лазинка* (Скопско). Во источните говори само на ограничен ареал среќаваме остатоци во топонимијата: *Лазове*, *Лазовейо* (Радовишко).

1.4. *Ледина*. — Овој назив со основно значење 'необработено тревнато земјиште' го наоѓаме само во западните македонски говори, а тоа многу јасно се потврдува и во топонимијата. Така во западна Македонија топонимот *Ледина* (*Лединче*, *Лендина*) е многу чест, додека на целото источно подрачје го наоѓаме само во с. Црничани (Дојранско), но тоа село е населено со луѓе дојдени од српското јазично подрачје.

1.5. *Пасиштие*. — Називите на пасиштата можат да се диференцираат: 1. според коренот *џас(ш)*-, од глаголот *џасе*, добиени со помош на суфикси, 2. според видот на стоката (добитокот) што пасела подолго време на тоа место и таму се наоѓале трлата, котарите, аргачите и 3. според месноста каде што стоката пладнува (меризува).

1.51. Називите со коренот *џас(ш)*- особено доминираат со суфиксот *-иштие* (*-ишче*): *џасиштие*, а поретко и со деривационите образувања *-овиштие*, *-евиштие*, *-елиштие*, *-илиштие*: *џасо(в)иштие*, *џасевиштие*, *џаселиштие*, *џасилиштие*. Одделно од овие, и пограничено, на североисточното подрачје можат да се сретнат и образувањата: *џаша* и *џашна*. Во микротопонимијата овие образувања доста ретко се среќаваат (*Пасиштие*, *Пасиштиаиџа*).

1.52. При образувањето на називите на пасиштата добиени според видот на стоката каде што пасе, особено е уочлив деривациониот формант *-арник*: *џо(в)едарник*, *јало(в)арник*, *шилејарник*, *козарник*, *коњарник*, *свињарник* (*бишкарник*). Микротопонимијата доследно ја следи говорната практика: *Говедарничкој*, *Говедарничкиџа*; *Јаловарска Рудина*; *Шилејарник*, *Шилешница*; *Козарничкој*, *Козарница*; *Коњарник*, *Коњаршиџе*; *Свињарник*, *Свињаршиџе*, *Свињиштие* (*Бишкарник* во југоисточните говори).

1.53. Според месностите каде што пладнува, меризува (лат. *meridies* 'пладне') е добиен називот *џладништие*. Во микротопонимијата образувањата се поразновидни: *Пладник*, *Пладништиејо*, *Пладновиштиејо* (над 60 микротопоними). Во западна Македонија покрај *Пладништие* во

микротопонимијата особено се фреквентни образувања од *мериз*: *Мериз*, *Меризник*, *Меризинија*.¹

1.6. *Прелој*. — Овој назив, освен со основното и најраширено значење 'напуштена нива', во југозападните говори се јавува како сточарски термин со значење на 'пасиште'. Разновидности среќаваме и во апелативот: *џреложина*, *џрележойина* (Кумановско), *џрележина* (Кратовско) и во микротопонимот: *Преложина* (Титоввелешко), *Прелокчицаја* (Радовишко).

1.7. *Слој*. — Во РМЈ среќаваме: *слој* 'дел од нива помеѓу две бразди', меѓутоа во дијалектите се јавува со различна семантика: 'поделена нива на повеќе делови за вадење или различен посев' (Кичевско), 'долга нива со поиздигната средина' (Гостиварско), 'дел од нива за орање' (Битолско), 'земјата помеѓу една и друга бразда' (Леринско), 'меѓа' (Кривопапанечко), 'нива' (Прилепско). Во источните македонски говори, вклучувајќи ги и југоисточните, овој назив не се употребува, а и топонимите се ограничени на западната територија: *Слојој* 'долги ниви' (Кичевско), *Слојој* 'долги нивје со средината поиздигната, краиштата пониски' (Гостиварско), *Слојо* (Битолско).

1.8. *Сџрем*. — Глаголот *сџреми* не се среќава во РМЈ, меѓутоа го наоѓаме по дијалектите со значење 'чисти, отвора нова нива во шумата' (Кратовско, Дебарско, Воденско). Во односново говорно подрачје го наоѓаме и апелативот *сџрем* (*сџременица*), а и топонимите ги среќаваме на истиот терен: *Сџременица* 'стремена нива' (Којково — Кратовско), *Сџрем* 'било шума, па истремено' (Живалево — Кратовско), *Сџремноје* (Дебарско).

1.9. *Сџрниније*. — Иако основното значење на овој назив се однесува на ожнеана нива, сепак во некои говори се среќава и со значењето на 'косиште' (Бардовци — Скопско, Челопек — Тетовско), а во сточарската терминологија навлегува и со значењето 'пасиште'. Обично со прибирањето на житото се пушта стоката да пасе. Со последново значење називот е регистриран во одделни села како спорадичен. Микротопоним: *Сџрниније*.

1.10. *Требеница*. — Овој назив со значење 'нова нива добиена со чистење и требење од камење' е типичен за западните македонски говори, а и локацијата на микротопонимите нè упатува на истиот терен. Зборобразувачки разновидности се јавуваат и во апелативот и во топонимот: *џребак* (Тетовско) — *Требак* (Гостиварско), *џребенишије* (Тетовско), *Требеник* (Гостиварско), *Требјница*,² *Требени* (Скопско).

1.11. *Тршиније*. — Називот не е регистриран во РМЈ, а го имаме забележано само во северните говори со значење 'нива добиена со копање на месноста'. Микротопонимите исто така се ограничени на оваа

¹ Со исто значење во Полог и Скопско можат да се сретнат микротопонимите *Лејалишијана*, *Лејалишије*.

² А. Поповски, *Појлед врз лексичко-семантичкиите особености и образувањето на месниите називи во Горни Полој*, Бигорски собири, Скопје 1973, с. 29.

територија, а го следат и значењето на апелативот: *Трсеница* (Кривопа-ланечко), *Трсеницајта* (Кратовско).

1.12. *Уџрина*. — Овој назив се употребува обично наспоредно со *џасиџиџе*. Освен ова, на поширока територија е познато и значењето 'општ назив за селско земјиште'. Во неколку населени места е запишан топонимот *Уџрина*.

2.0. Називи на сточарски и земјоделски објекти

2.1. *Ајаџ* (тур. *hayat* 'трем, двор'). Скок називот го определува како балкански турцизам. Со поширока семантика називот се среќава на поголема територија: 1. трем пред плевната, 2. простор пред котарот, 3. сушина за дрва и друго. Но, како сточарски термин со значење 'просторија за коњи и говеда', *ајаџ* се јавува на поограничена територија или само во одделни села. Микротопоними: *Ајаџ*, *Ајаџи* (Порече).

2.2. *Ариач* (тур. *argaç*). Во РМЈ за *аріач*, како сточарски термин, е дадено значењето 2. простор пред тором ограѓен пручем где се затвара ситна стока, погледато овце. Називот се среќава на поголемиот дел од македонската јазична територија, но заградениот простор се однесува повеќе за бачилски овци, зашто *аріачоџ* влегува во состав на бачилото. Со нешто диференцирано значење 'заградениот откриен простор пред трлото', 'заградено место со плот во кое се чува ситна стока' може да се сретне во одделни краишта. Називот во топонимијата доста е присутен, дури и во подрачја каде што не е забележан апелативот, што зборува за еден процес: изумирањето на сточарството како индивидуална стопанска гранка на населението, почнува да се одразува во присуството на *аріач* како апелатив: *Ариач*, *Ариачон*, *Ариаче*, *Ариачиџиџе*, *Ариачине*, *Ариачиџиџа*. Во подрачја каде што не се среќава, со исто значење и намена се употребуваат: *џрло*, *коџар*, *ејрек*, *замеј* (*замејина*), *корда*, *кошара*, *обор*, *џојаџа*, *сиџраја*, *џориџиџе*, *чеврениџиџа*. Некаде овие називи егзистираат наспоредно со исто значење како и *аріач*.

2.3. *Бачило*, *мандра*. — Сточарскиот термин *бачило* во некои краишта кај одделни претставители е во пасивна употреба, само „по чуено“. Таму, каде што зборот нормално егзистира во секојдневната комуникација, можат да се сретнат диференцирања во семантиката: 1. сите згради и простории каде што е поставено бачилото, 2. просторија во бачилото каде што се преработува млекото. Во дијалектен однос се среќаваат образувањата *бачило* (најраспространето), *бачија* (карактеристично за североисточната територија), а со диференцирано значење *бачевина*, *бачевиниџе*, *бачилница*. Микротопоними: *Бачилоно*, *Бачил'је*, *Бачилиџиџе*, *Бачилка* (нива); *Бачијајта*, *Бачиџиџе*, *Бачињак*, *Бачиџиџиџе*, *Бачевиџа*.

2.31. *Мандра* (грч. $\mu\alpha\nu\delta\rho\alpha$) е балкански грцизам, особено раширен преку тур. *mandra*. Терминот може да се јави со исто значење како и *бачило* особено кога тие се употребуваат наспоредно. Во одделни краишта *мандра* означува 'просторија во бачилото каде што се преработува млекото'. Во топонимијата *мандра*, во споредба со *бачило*, многу поретко се среќава: *Мандра*, *Мандрине*.

2.4. *Еїрек, иїрек* (тур. *egrek*). Зборот не е забележан во РМЈ, но е регистриран во одделни села во Делчевско и во Кумановско. Се јавува со значењето 'заградено, непокриено место за овци во нивата, надвор од селото'. Топоними се среќаваат и таму каде што не е запишан називот: *Еїреко* (Радовишко), *Еїрече* (Кривопаланечко).

2.5. *Замейина, замей*. — Со значењето 'заградена просторија за стока на нива или на друго место' називите *замейина, замей* се забележани на дел од североисточната територија. Микротопонимите исто така се ограничени на овој регион: *Замей, Замейинкаша*.

2.6. *Јазла* (тур. *yazlık* 'летно живеалиште'). Називот е регистриран само во Кукушко, меѓутоа од етнографските трудови дознаваме дека тој нормално постои како сточарски термин особено во јужните говори, тиквешко-мариовското подрачје и во повардарското и тоа со повеќе диференцијални значења на 'летно пасиште', сп. Јуруци имају место колиба „јазла“. . . Јуруци у Демир Капији сваке године врше сточарске „миграције“: лети излазе сви на своје „јазла“ или летња села где са стоком проводе на пасиштама (В. Радовановиќ, Тиквеш и Рајец). Топоними: *Јазла* 'пасиште' (Титоввелешко), *Јазлиње* 'ридна месност' (Мариово).

2.7. *Келар*. — Скок го определува зборот како балкански турцизам од грчко потекло. На македонската јазична територија со значењето 'просторија за коњи и говеда' се среќава на помал, позападен ареал: *келар* (Костурско), *керал* (Струшко), *керал* (Дебарско), *кевар* (Кичевско). Микротопонимите исто така се јавуваат на односниов терен: *Кералшиите, Кералшиија, Керали*.

2.8. *Клей*. — Во РМЈ е дадено значењето: 'остава, подрум'. Покрај ова значење на дел од позападната македонска територија означува и 'приземна просторија во куќата за добитокот, говедата'. Локацијата на микротопонимите исто така нè упатува на односново подрачје: *Клейшиите, Клейник, Клейшиија*.

2.9. *Корда* (лат. *chorda* < гр. *χορδή* < итал. *corda*). Скок приведува повеќе значења за *корда*, меѓутоа ниту едно од нив не упатува на сточарски објект. На македонската јазична територија како сточарски термин се појавува со три диференцирани значења: 1. покриената страна на трлото, 2. трло за овци, 3. колиба за овчарот. Називот формира компактен ареал на централниот дел и соседните подрачја, а поретко се среќава во долновардарските говори. Ретко или воопшто не е регистриран на северозападната, југозападната и североисточната територија. Во топонимијата е присутен на споменатата територија во месностите каде што имало трла или пасишта: *Кордана, Корданица, Кордашица, Кордшиија*.

2.10. *Кошар*. — Овој балканизам од словенско потекло во организацијата на сточарскиот живот има широка употреба. Семантички во повеќе случаи на определени територии *кошар* главно се поклопува со значењето: 1. *ишро, кошара, арџач*, но и со повеќе диференцирани значења: во еден аргач на бачилото постојат повеќе посебни заградени

котари (за молзници, јаловици и сл.), котарот се пренесува на разни места по ниви, тој е заградениот дел пред трлото; 2. покриена просторија за стока (говеда, овци и др.) до куќата или во куќата, одделена преграда за телци, јагниња; 3. покриена или непокриена просторија за свињи (на позападната територија). Топонимијата главно ја следи територијата каде што се среќава апелативот: *Кошар*, *Кошарон*, *Кошаршија*, *Кошарјено*.

2.11. *Кошара*. — На македонската јазична територија семантиката на *кошара* се диференцира со повеќе специфичности, но таа главно ги содржи значењата: 1. просторија за стоката, 2. просторија за чување алишта, други предмети и храна, 3. исплетена просторија за сушење пченка дури е зрното на кочанот. Просторијата може да биде прилепена до куќата, покрај куќата во дворот или на друго место. Во топонимијата *кошара* се среќава и таму каде денес апелативот се загубил, а забележливо е и присуството на голем број разновидности: *Кошара*, *Кошарник*, *Кошарница*, *Кошариче*, *Кошарица*, *Кошарка*, *Кошаршије*.

2.12. *Обор*. — За овој назив во словенските јазици е општо познато значењето 'ограден простор за стока'. На македонското јазично подрачје називот се јавува во одделни населби во југоисточните говори. Според микропонимите може да се заклучи дека називот порано бил познат на поширока територија³: *Обор* (Сливово — Охридско), *Оборје* (Герман — Преспа), *Обора* (Курбиново — Преспа), *Обра* (Лактиње — Охридско).

2.13. *Појајиа*. — Скок укажува дека *џојајиа* во подоцнежните црквенословенски текстови се јавува како градежнички термин ('дрвен покрив'). На македонската јазична територија *џојајиа* не се среќава главно во централниот дел и во посевероисточната периферна територија. На семантички план *џојајиа* се јавува со поголем број значења, нешто слично како што е тоа на српскохрватското подрачје. Овде ќе укажеме дека *џојајиа*, како сточарски термин, има слична намена како и трлото (претежно на западната територија) 'покриена страна на трлото' (повеќе во источните делови). Во одделни краишта и населби *џојајиа* се јавува со значење: 'зимна кошара', 'просторија за сено и за говеда', 'говедарник'. Во топонимијата називот е исто така присутен: *Појајиа*, *Појајие* (мн.), *Појајишије*, *Појајишије*, *Појајишица* 'пештера' (Мариово).

2.14. *Пондила*. — Порано *џондилаја* (просторијата за добитокот) и просториите за луѓето формално биле одделени: тие се наоѓале на земјата (подот). На македонската јазична територија *џондила* зафаќа доста широка територија. Не се јавува само во крајните западни, северни и североисточни подрачја. Микропоними: *Пондими*, *Пондилшија*, *Пондилче*.

2.15. *Свињарник*, *бишкарник*. — Образовањето *свињарник* со значењето што го има *кочина* зафаќа поголема територија на македонското јазично подрачје. Меѓутоа *свињарник* може да означи и 'пасиште за

³ В. Пјанка, *Топонимска карта на Охридско-преспанскиот базен*, Скопје 1970, с. 179.

свињи', 'збиралиште за свињи'. На југоисточното подрачје наместо лит. свиња се среќава бишка. Микротопоними: Бишкарнико, Бишкарџка Кочина (Струмичко, Радовишко).

2.16. *Слон*. — Називот *слон* (стсл. *слонъ*) е од општословенскиот глагол *слонийи*. На македонската јазична територија дистрибуцијата на називот не е еднаква: неговата густина е поголема лево од р. Вардар и на позападната територија. Називот не се среќава или се јавува спорадично во одделни пунктови на едно поголемо пространство што ги зафаќа главно централните, тиквешко-мариовските, јужните и југозападните говори.

Во однос на семантиката *слон* се јавува како сточарски термин со повеќе диференцирани значења, но како главни и поврзани со топонимијата се изделуваат: 1. заградениот дел пред зимското трло, 2. покриениот дел од трлото (се поклопува со значењето што го има *корга*), 3. привремено трло на нива за да се ѓубри нивата. Во повеќе случаи *слон* се совпаѓа со значењето на *кошар*, *кошара*, *џрло*, *џојайџа*, *оџага џред кошара* (*џрло*) и сл. Во топонимијата се среќава и во места каде што апелативот не е забележан: *Слон* (Тетовско), *Слонийџа* (Прилепско, Кичевско, Струшко), *Слоно* (Дрвош — Струмичко), *Слоновеџо* (Банско — Струмичко), *Слонички Пиџ* (М. Влаи — Струшко), *Пашино Слонийџе* (Белчиште — Охридско), *Слонеџ* (Манастирец — Порече).

2.17. *Сџраџа*. — Скок смета дека денешните балкански облици го претставуваат како основен зборот **stronga* (според лат. *stringere*). На македонската јазична територија фонетски се диференцира според рефлексот на ж со незнатни отстапувања во полза на *сџруџа*. Зборот е сточарски, бачиларски термин со значење 'тесен, заграден од страните премин низ кој овците поминуваат кога се молзат'. Но некои за *сџраџа* го сметаат излезот, отворот на сиданите или плетените прегради низ кои се пуштаат овците за да се измолзат. Во секој случај во топонимијата називот укажува на поширока семантика. Овде ќе приведеме некои називи од Топономастиката на Охридско-преспанскиот базен: *Сџраџе*, *Сџраџине*, *Сџранџи*, *Сџранџине*, *Сџрџине*, *Сџара Сџроџа*, *Камена Сџрџа*.

2.18. *Трло*. — На македонската јазична територија формирани се две диференцијални образувања: *џрло* (ед.) — *џрла* (мн.) и *џрла* (ед.) — *трли*(е) (мн.) Називот *џрло* го зафаќа најголемиот простор. Топоними: *Трло*, *Трлоџо*, *Трла*, *Трлана*, *Трлиџе* (доста фреквентен), *Трлиџиџана*, *Трлиџиџаџа*.

Образувањето *џрла* (ед.) — *џрли*(е) (мн.) е карактеристично за периферен тесен појас од североисточната територија. Топоними: *Трли*, *Трлиџе*, *Трле*; *Трлиџа*, *Трлиџана*.

Во семантички поглед кај *џрло* (*џрла*) се среќаваат повеќе диференцирања од кои како поглавни се изделуваат: 1. заграден, непокриен простор. Трлото со ова значење може и да се пренесува на разни места; 2. заградена, покриена просторија (за зимно време).

2.19. *Тор*. — Во РМЈ називот не е забележан, а во одделни краишта и села на југоисточната и југозападната територија може да се сретне

со значењето што го имаат *џрлоџо* и *каџароџ*. Топоними: *Торец*, *Торшиџа*.

3. Друџи сточарско-земјоделски називи

3.1. *Маџорник*. — Овој назив се јавува со повеќе значења: 'главна матична бразда на лозје, за да се слива водата' (Долни Стубол — Кратовско), 'стара длабока дупка со вода' (Крушеани — Прилепско), 'место каде водата лежи, или пак тука извира и стои' (Кукуречани — Битолско). Во Кривопаланечко значи: 1. 'мала градинарска површина', 2. 'место за поминување меѓу посадени површини', во Тетовско 'неораниот дел од нивата, што не го фатила плужницата'. Во топонимијата значењата се слични на оние што ги споменавме во почетокот, сп. *Маџорник* 'ниви со бразди од дотечена вода' (Лисолај — Битолско), *Маџорник* 'нивје во кои течат Сатеска' (Мислешево — Струшко), *Маџорник* 'нивје, таму се собира водата' (Драгарино — Битолско), *Маџорица* 'место крај езеро' (Ота — Леринско).

3.2. *Оџава*. — Називот значи сено од второто косење. Се работи за архаизам што се среќава во крајно источните говори (Жидилово — Кривопаланечко, Долни Стубол — Кратовско, Трабовиште — Малешевско), а во Винаца се среќава и разграничување: *џофџорка* е сено од второто косење, а *оџава* од третото. Разновидност: *оџова* (Шопско Рударе — Кумановско). Зборот е општословенски.

Интересно е дека во источните говори, кај што постои апелативот, немаме забележано соодветни топоними, додека во западните говори, иако зборот *оџава* како апелатив е загубен, сепак се зачувал во топонимијата: *Оџавје* (Тумчевишта — Гостиварско), *Оџа* (< Отава) 'брежна месност' (Отуње — Тетовско). Во РМЈ зборот не е регистриран.

4.1. Од направениот преглед на сточарско-земјоделските термини и нивниот одраз во топонимијата, можеме да го заклучиме следното:

4.11. Во топонимијата среќаваме една поконзервативна состојба на јазикот. Така во Гостиварско и Тетовско ги наоѓаме топонимите *Оџа*, *Оџавје*, иако апелативот е загубен на целото западно македонско подрачје. Исто така во западните говори забележуваме едно богатство од топоними кои во основата го имаат зборот *лаз*: *Лаз*, *Лазина*, *Лазе*, *Лазиџиџе* итн., додека апелативот е регистриран само во две села. Во југоисточните говори постои апелативот *обор*, кој се среќава и во топонимијата. На западното подрачје апелативот *обор* е загубен, меѓутоа во Охридско-преспанскиот базен се забележани микротопонимите: *Оборје*, *Обора*.

4.12. Привлекува внимание одразот на дијалектниот лексички состав во топонимијата (сп. *Свињарник*: *свиња* — во западните говори, *Бишкарник*: *бишка* — во некои источни и јужни говори; *Замеџиџиџе*: *замеџ* — само во североисточните говори. Називите *корда* и *мериз* и топонимите изведени од нив се среќаваат само во западните говори, а пак *чевренџиџа* и *еџрек* само во источните).

4.13. Од структуралните особености треба да се потцрта богатството од зборообразувачки разновидности: *Требак*, *Требеник*, *Требеџица*, *Тре-*

беши, а од морфолошките дијалектното диференцирање на формантите за означување на родот. Така во североисточните говори среќаваме *ѝрла* (ед.), *ѝрли* (мн.), наспроти *ѝрло* (ед.), *ѝрла* (мн.) во другите говори; *бачија* (ед.), *бачи* (мн.) — исто така во североисточните говори, наспроти *бачило* (ед.), *бачила* (мн.) во другите говори.

4.14. Како илустрација на семантичките разновидности ќе ги наведе примерите: *Слојој*: *слој* (а. дел од нива помеѓу две бразди, б. нива, в. долга нива со поиздигната средина), *Кордана*: *корда* (а. покриената страна на трлото, б. трло за овци, в. колиба за овчарот), *Кошара*: *кошара* (а. ограден простор за чување стока, б. просторија за чување алишта и други предмети, в. кош за сушење пченка).

